

Overvågning

Hver syvende af FOAs medlemmer har oplevet at blive overvåget på deres arbejdsplads. Mange oplever overvågningen som krænkende samt uden fagligt formål, og den giver ikke de ansatte mere tryghed i deres arbejde. Det viser en undersøgelse om overvågning, som FOA har foretaget blandt medlemmer i job.

Undersøgelsen blev gennemført i perioden 2.-14. februar 2018. I alt besvarede 4.863 medlemmer spørgeskemaet, hvilket svarer til en svarprocent på 41.

Hovedkonklusioner

- **Typer af overvågning:** 7 procent har oplevet sporing via. GPS, chip i adgangskort og lign., 5 procent har oplevet henholdsvis udendørs og indendørs videoovervågning. Kun 1 procent har oplevet overvågning i form af lydoptagelser.
- **To ud af tre i Social- og Sundhedssektoren er ikke blevet informeret om, hvornår sporingsdata slettes.** Kun 6 procent af de ansatte, der har oplevet sporing på deres arbejdsplads, svarer, at ledelsen på deres arbejdsplads har orienteret dem om, hvornår de indsamlede oplysninger slettes.
- **Overvågningen opfattes som krænkende.** Blandt medlemmer i Social- og Sundhedssektoren, der har oplevet videoovervågning, synes 61 procent, at dette er krænkende. Det samme gør sig gældende for 55 procent af dem, der har oplevet at blive sporet. Derudover er der en tendens til, at flere opfatter videoovervågningen som krænkende, hvis det er borgerens pårørende, der står bag, end hvis det er arbejdsgiver.

KONTAKT

Notat udarbejdet af:
FOA Politik og Analyse

Presse/Fagbladet:

Maria Juul Nielsen
Tlf. 46 97 23 16

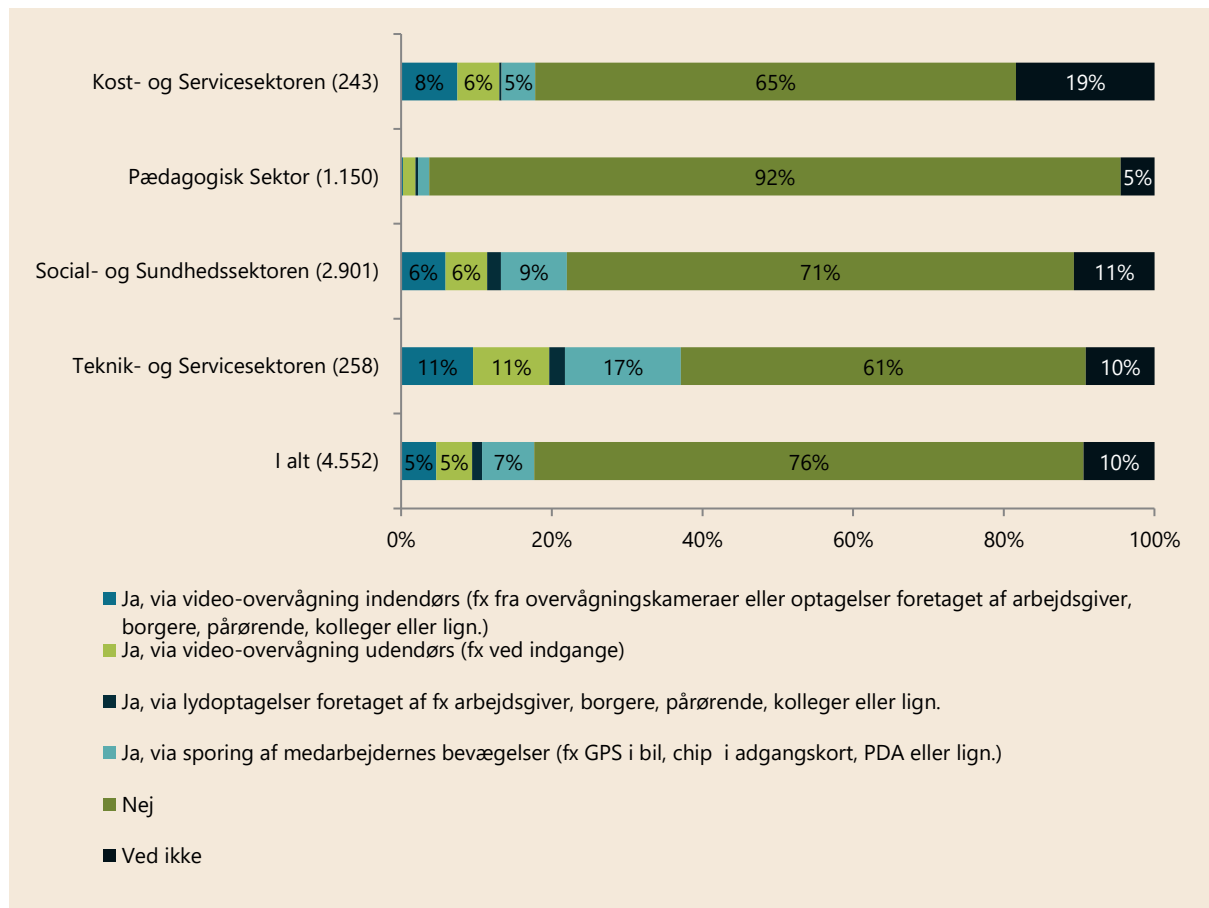
Cathrine Saltbæk Tverskov
Tlf. 46 97 25 85

Katrine Bonde Nielsen
Tlf. 46 97 23 85

Hver syvende har oplevet overvågning på arbejdspladsen

I Figur 1 ses den procentvise fordeling af svar på spørgsmålet om, hvorvidt medlemmerne har oplevet, at der er blevet gjort brug af overvågning på deres arbejdsplads. Blandt dem, der har svaret "Ja" til dette, har flest oplevet overvågning i form af sporing (7 %) efterfulgt af henholdsvis indendørs og udendørs video-overvågning (begge 5 %). Kun 1 procent har angivet at de har oplevet, at der er blevet brugt lydoptagelser til at overvåge medarbejdernes arbejde på deres arbejdsplads. I alt 76 procent af de adspurgte har svaret, at de ikke har oplevet overvågning på deres arbejdsplads. Herudover har 10 procent af de adspurgte svaret "Ved ikke".

Figur 1. Har du oplevet, at video-overvågning, lydoptagelser eller sporing (fx med GPS), er blevet brugt til at overvåge medarbejdernes arbejde på din arbejdsplads? Opdelt på sektor.

Antal svar: 4.552. Antal svar for de enkelte sektorer fremgår i parentes. Medlemmerne havde mulighed for at sætte flere kryds, hvorfor procenterne ikke summerer til 100. Andele under 3 procent fremgår ikke af figuren.

Ser man på forskellene mellem de fire sektorer, står det klart, at flere medlemmer i Teknik- og Servicesektoren har oplevet overvågning i form af sporing af deres bevægelser (19 %) sammenlignet med ansatte i de andre sektorer. Hver tiende (11 %) i Teknik- og Servicesektoren har ligeledes svaret,

at de har oplevet udendørs video-overvågning. Det er flere sammenlignet med ansatte i Social- og Sundhedssektoren (6 %).

Overvågning er mindst udbredt i Pædagogisk sektor. Her har 92 procent svaret, at de hverken har oplevet video-overvågning, lydoptagelser eller sporinger. Det er flere end i de resterende tre sektorer.

Arbejdssted

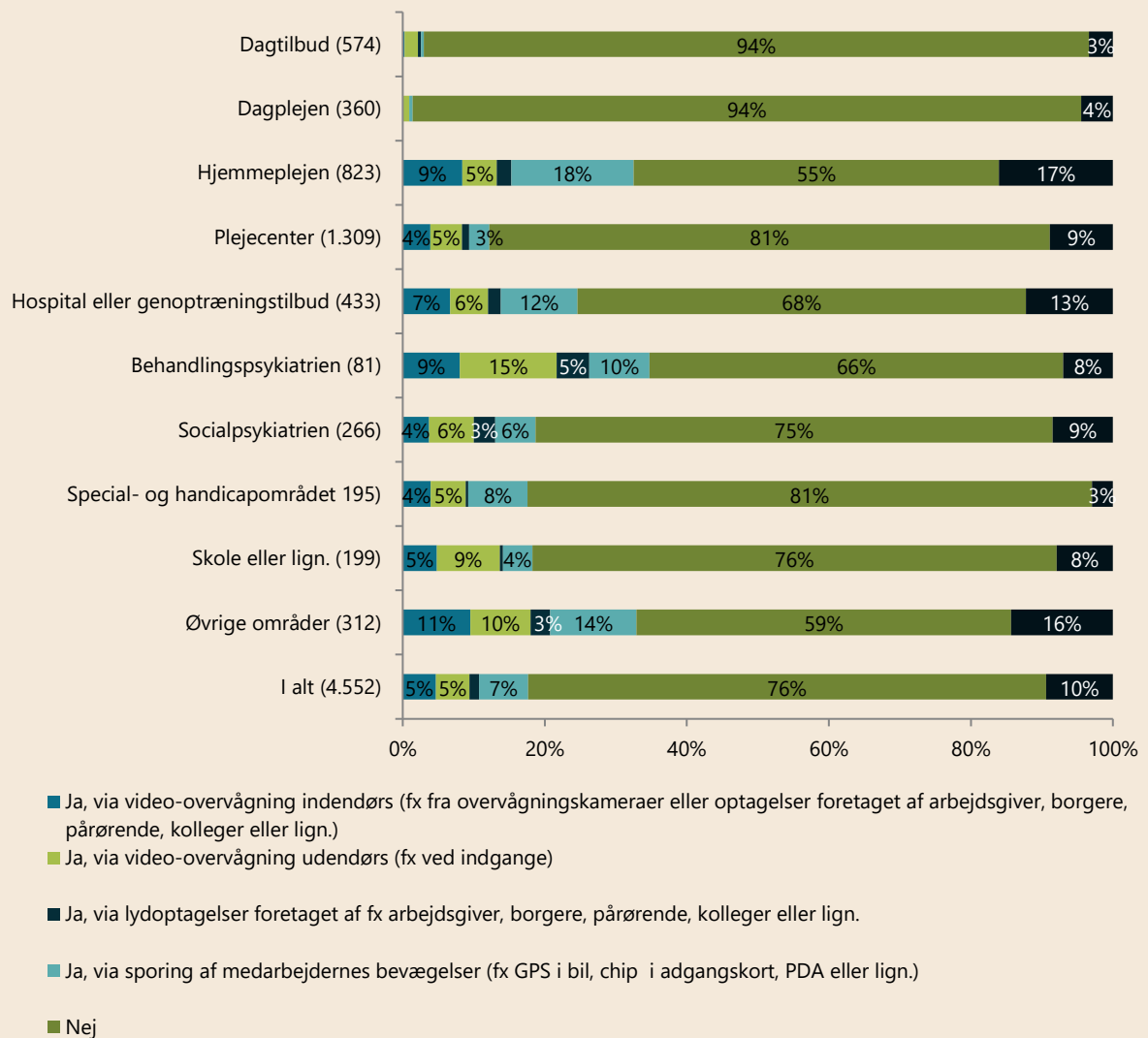
Udover opdelingen på sektor er det også blevet undersøgt, hvorvidt der er forskel på oplevelsen af overvågning på tværs af arbejdssteder. Af Figur 2 på næste side fremgår det, at særligt ansatte i hjemmeplejen, på hospitaler eller genoptræningstilbud, i behandlingspsykiatrien samt på øvrige områder har angivet at have oplevet overvågning på deres arbejdsplads.

Blandt ansatte i hjemmeplejen har 18 procent oplevet sporing af medarbejdernes bevægelser. Det er flere sammenlignet med de andre arbejdssteder. Derudover har en stor andel af de ansatte på hospitaler eller genoptræningstilbud (12 %) samt i psykiatrien (10 %) oplevet denne form for overvågning.

Få ansatte i dagtilbud samt i dagplejen har oplevet at blive overvåget på deres arbejdsplads. Det stemmer overens med at flertallet i den Pædagogiske Sektor har svaret, at de ikke er blevet overvåget.

På baggrund af de hidtil præsenterede resultater, vil notatet fremadrettet tage udgangspunkt i svarerne for medlemmerne fra Social- og Sundhedssektoren.

Figur 2. Har du oplevet, at video-overvågning, lydoptagelser eller sporing (fx GPS), er blevet brugt til at overvåge medarbejdernes arbejde på din arbejdsplads? Opdelt på arbejdssteder.

Antal svar: 4.552. Antal svar for de enkelte arbejdssteder fremgår i parentes. Medlemmerne havde mulighed for at sætte flere krydser, hvorfor procenterne ikke summerer til 100. Andele under 3 procent fremgår ikke af figuren.

Kategorien "Øvrige områder" indeholder medlemmer der arbejder i en svømmehal/idrætshal, som parkeringsserviceassistent, i brand, redning eller ambulance, som buschauffør, på en færge, i et vikarbureau samt medlemmer der har anvendt kategorien "Andet".

Sporing

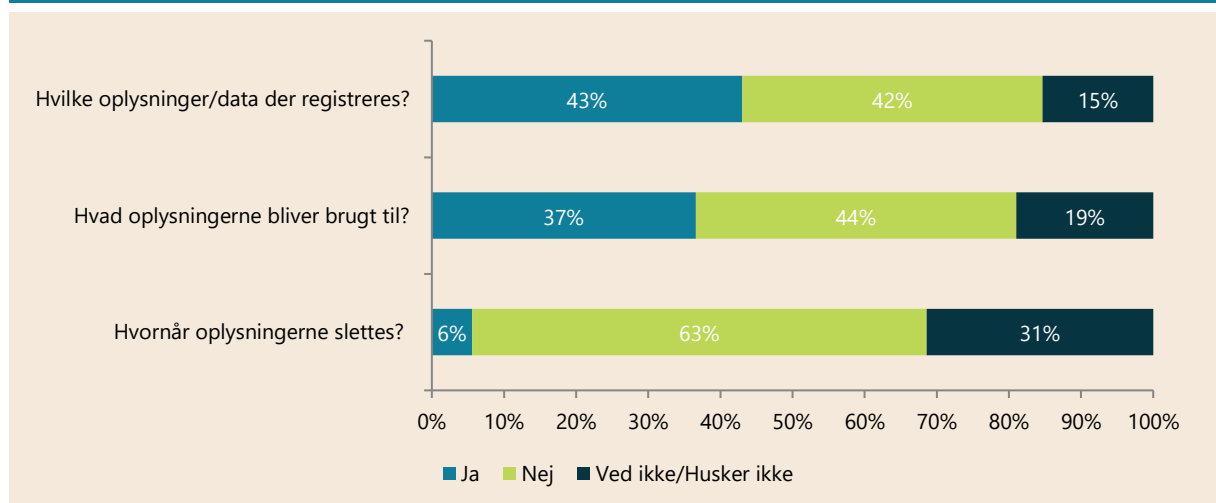
To ud af tre informeres ikke om, hvornår sporingsdata slettet

Medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har oplevet sporing på deres arbejdsplads, er blevet spurgt, om de er blevet orienteret om diverse forhold i forbindelse med sporingen. Disse resultater fremgår af Figur 3 nedenfor.

63 procent af dem, der har oplevet sporing på deres arbejdsplads, er ikke blevet oplyst om, hvornår oplysningerne slettes. Kun 6 procent har svaret, at de har modtaget denne information.

43 procent er af ledelsen på deres arbejdsplads blevet informeret om, hvilke oplysninger og data der registreres. Slutteligt svarer hver tredje (37 %), at de ved, hvad oplysningerne bliver brugt til.

Figur 3. Du har svaret, at du har oplevet, at medarbejderne på din arbejdsplads er blevet sporet (fx via GPS i bil, chip i adgangskort, PDA eller lign.). Har ledelsen på din arbejdsplads orienteret dig og dine kolleger om følgende:

Antal svar: 252. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har svaret "Ja, via sporing af medarbejdernes bevægelser", på spørgsmålet om hvorvidt de har oplevet, at video-overvågning, lydoptagelser eller sporing er blevet brugt til at overvåge medarbejdernes arbejde på deres arbejdsplads.

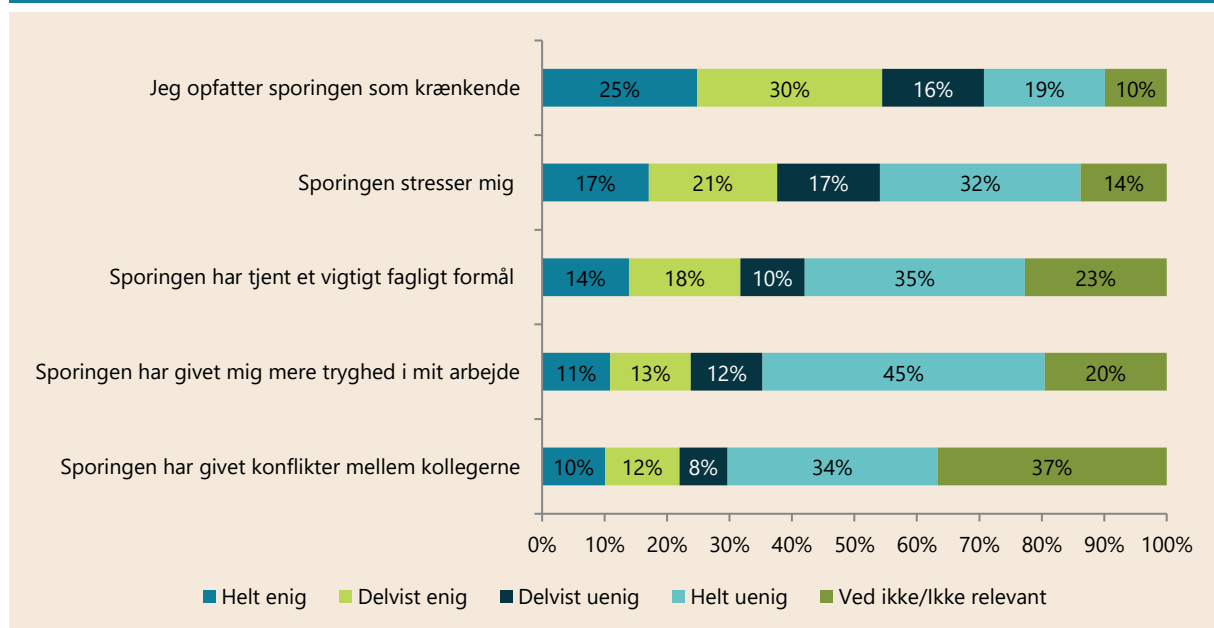
Over halvdelen opfatter sporing som krænkende

I undersøgelsen indgik der fem udsagn, der knytter sig til oplevelsen med sporing. I Figur 4 ses fordelingen af svarerne for de af medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har oplevet sporing.

Her ses det, at over halvdelen (55 %) svarer, at de opfatter sporingen som krænkende. På udsagnet om hvorvidt sporing har tjent et vigtigt fagligt formål, er 45 procent enten helt eller delvist enige.

Et flertal (57 %) er uenige i, at sporingen har givet dem mere tryghed i deres arbejde. Endelig peger hver femte (22 %) ansatte fra Social- og Sundhedssektoren, som har oplevet sporing på arbejdspladsen, på, at der er opstået kollegiale konflikter grundet overvågningen.

Figur 4. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om den sporing, du har oplevet i dit arbejde?

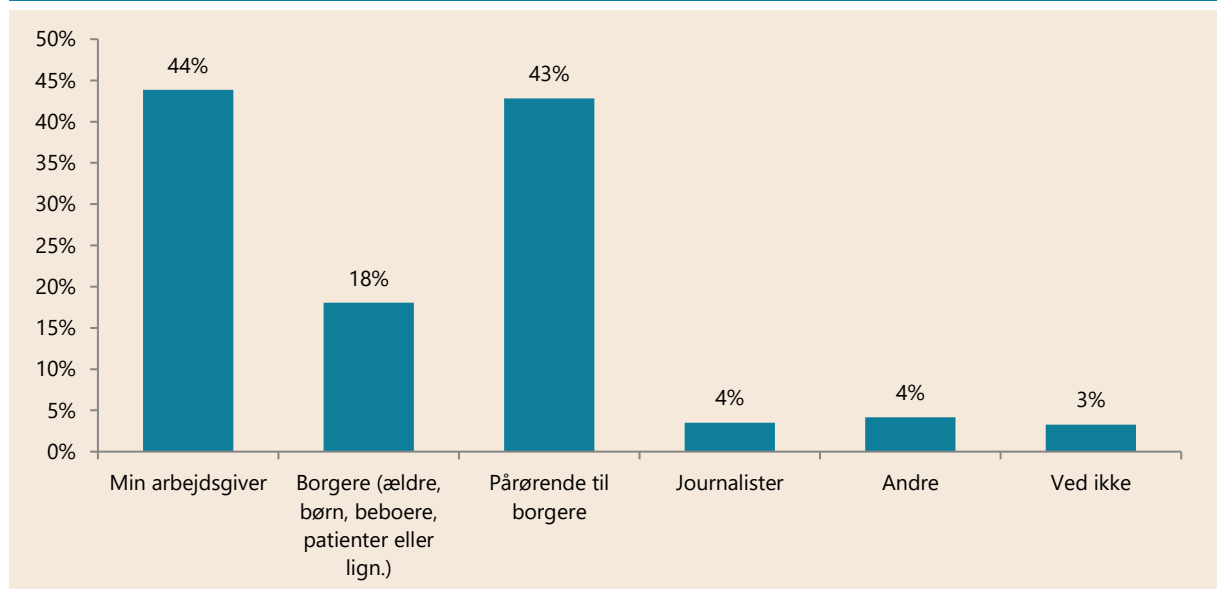
Antal svar: 250. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har svaret "Ja, via sporing af medarbejdernes bevægelser", på spørgsmålet om hvorvidt de har oplevet, at video-overvågning, lydoptagelser eller sporing er blevet brugt til at overvåge medarbejdernes arbejde på deres arbejdsplads. Procenternes summerer ikke til 100 grundet afrunding.

Indendørs video-overvågning

Arbejdsgiver og pårørende står bag video-overvågning på arbejdspladsen

Tæt på halvdelen (44 %), af de ansatte i Social- og Sundhedssektoren, der har oplevet indendørs video-overvågning på deres arbejdsplads, angiver at deres arbejdsgiver står bag (se Figur 3). Næsten lige så mange (43 %) har svaret, at de pårørende til borgerne står bag overvågningen, mens 18 procent har svaret, at selve borgeren har overvåget dem via indendørs video. De resterende svar fordeles sig på "Journalister" (4 %), "Andre" (4 %) og "Ved ikke" (3 %).

Figur 5. Du har svaret, at du har oplevet, at medarbejderne er blevet video-overvåget indendørs på din arbejdsplads. Hvem stod bag overvågningen? – Du kan vælge flere svar.

Antal svar: 166. Medlemmerne havde mulighed for at sætte flere krydser, hvorfor procenterne ikke summerer til 100. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har svaret "Ja, via video-overvågning indendørs", på spørgsmålet om hvorvidt de har oplevet, at video-overvågning, lydoptagelser eller sporing er blevet brugt til at overvåge medarbejdernes arbejde på deres arbejdsplads.

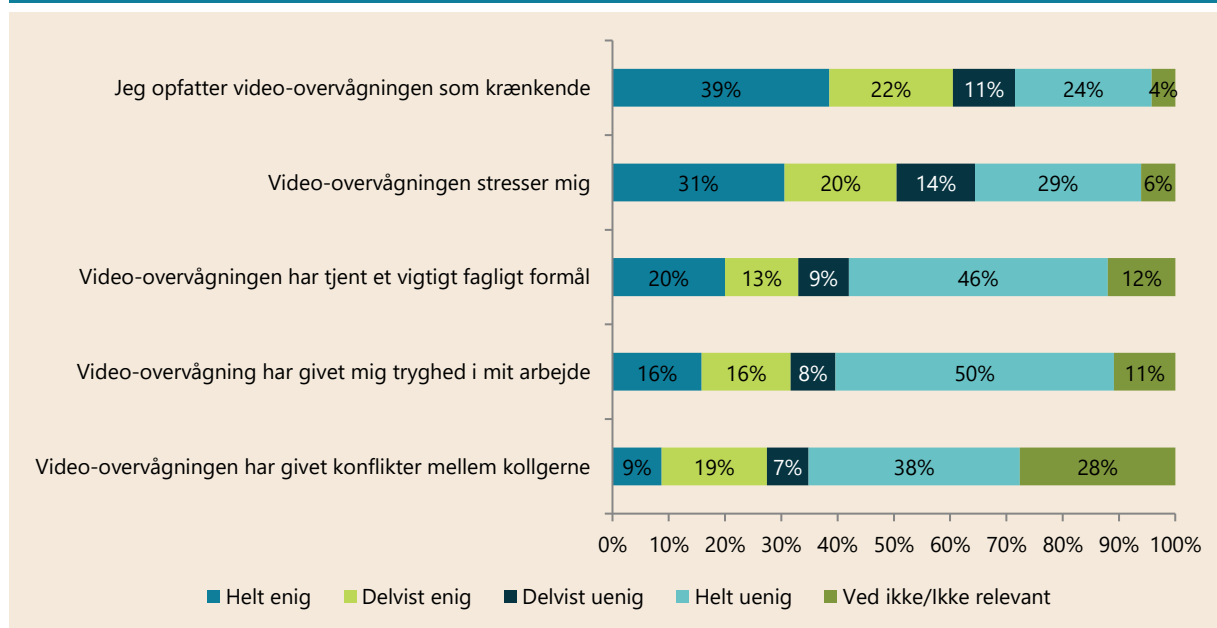
To ud af tre opfatter video-overvågning som krænkende

Medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har oplevet indendørs video-overvåget på deres arbejdsplads, er blevet spurgt om deres holdning til en række udsagn vedrørende overvågningen. Disse fremgår af Figur 6.

Indendørs video-overvågning opfattes som krænkende af 2 ud af 3 (61 %) af denne gruppe medlemmer. Derudover mener halvdelen (51 %), at video-overvågningen stresser dem.

Et flertal mener hverken, at indendørs video-overvågning har tjent et vigtig fagligt formål (55 %), eller at det har givet mere tryghed i arbejdet (58 %). Slutteligt mener 45 procent ikke, at overvågningen har resulteret i kollegiale konflikter.

Figur 6. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om den video-overvågning, du har oplevet i dit arbejde?

Antal svar: 166. Spørgsmålet er kun stillet til de medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, der har svaret "Ja, via video-overvågning indendørs", på spørgsmålet om hvorvidt de har oplevet, at video-overvågning, lydoptagelser eller sporing er blevet brugt til at overvåge medarbejdernes arbejde på deres arbejdsplads. Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrunding.

Grundet for få besvarelser kan udsagnene, der behandles i Figur 6, ikke opdeles i forhold til det foregående spørgsmål om, hvem der står bag overvågningen. Dog er der en tendens til, at en større procentdel opfatter video-overvågningen som krænkende, hvis det er borgernes pårørende, der står bag sammenlignet med arbejdsgiveren (ikke vist i figur).

Samme mønster gør sig gældende for udsagnet om, hvorvidt overvågningen stresser medlemmerne. Herudover er der også en tendens til, at størstedelen af de adspurgte hverken mener, at video-overvågning tjener et vigtigt fagligt formål eller skaber tryghed i deres arbejde, hvis borgernes

pårørende står bag. Modsat tegner der sig et billede af, at video-overvågning foretaget af arbejdsgiver ikke skaber kollegiale konflikter. Dog kan der ikke konkluderes noget endegyldigt grundet for stor statistisk usikkerhed.

Kommentarer om emnet

Slutteligt havde alle deltagere i undersøgelsen mulighed for at uddybe deres svar om overvågning i et åbent kommentarfelt. I alt 443 af de adspurgte benyttede sig af dette. Ud af disse var 254 kommentarer skrevet af medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren. Følgende omhandler kun svarerne fra denne sektor.

En opgørelse viser, at hver fjerde kommentar (28 %) omhandler modstand over for overvågning på arbejdspladsen, imens 11 procent af kommentarerne er positive over for overvågning. De af medlemmerne, der udtaler sig negativt om overvågning på deres arbejdsplads, giver samlet set udtryk for, at modstanden især bunder i manglende viden og mangel på information fra arbejdsgiveren. Flere kommenterer, at overvågningen afspejler mistro fra ledelsen og skaber grobund for mistillid mellem medarbejder og leder. Følgende er et eksempel på en sådan holdning:

Jeg er imod overvågning af medarbejderne. I et ansættelsesforhold må der bygges på faglighed, ærlighed og tillid.

Social- og sundhedsassistent på handicap- og specialområdet.

Et andet medlem har beskrevet, hvordan overvågningen har påvirket det daglige arbejde:

Det gjorde mig usikker i mit arbejde, og forholdet til borgeren blev mærkeligt, fordi man følte, at man ikke kunne være sig selv.

Social- og sundhedshjælper i ældreplejen.

En del af medlemmerne i undersøgelsen har også valgt at kommentere direkte på sporing af medarbejdernes bevægelser (11 %). Flere skriver, at sporingen anvendes, når de kommer og går hos en borger, således at deres leder kan holde øje med, hvor lang tid de bruger, samt om de overholder reglerne for den visiterede tid. Derudover nævnes GPS i bilerne også hyppigt. Her beskriver medlemmerne, at det typisk bruges til at kortlægge deres færdsel samt i forbindelse med indberetninger til kørselsregnskab. Et medlem udtrykker utryghed i forbindelse med sporing i form af GPS:

Frygter at det (GPS red.) giver et dårligt arbejdsmiljø, eksempelvis hvis mine kolleger synes, jeg bruger for lang tid hos en borger eller tager besøgene i en anden rækkefølge, end de ville have gjort.

Social- og sundhedshjælper i ældreplejen.

Medlemmer, der eksplicit har skrevet kommentarer omhandlende video-overvågning, beskriver typisk, at overvågningen benyttes grundet tidligere tyveri og indbrud, i medicinrum eller som en sikkerhedsforanstaltning, der skal være med til at beskytte personalet og skabe tryghed i arbejdet med borgere. I de tilfælde hvor arbejdsgiver står bag videoovervågning, er kommentarerne overvejende positive. Derimod afspejler de få kommentarer, der omhandler videoovervågning foretaget af pårørende eller borgere, skepsis. Dette stemmer overens med den tendens, der er beskrevet tidligere i notatet. Følgende kommentar berører begge aspekter af dette:

Den indendørs overvågning af arbejdsgiver er tryghed i mit arbejde, hvorimod jeg finder det krænkende, at borgere filmer beboere og personale.

Social- og sundhedsassistent i psykiatrien.

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 2. februar-14. februar 2018.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse udsendt til FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Medlemspanelet er sammensat af medlemmer, der via FOAs hjemmeside har meldt sig til panelet samt medlemmer, der er rekrutteret til panelet i andre medlemsundersøgelser. Undersøgelsen vedrørte også andre emner end overvågning på arbejdspladsen.

Målgruppen

Målgruppen for denne undersøgelse består af FOAs erhvervsaktive medlemmer. Da det kun er et udsnit af disse medlemmer, der har deltaget i undersøgelsen, er alle analyser forbundet med en statistisk usikkerhed. Alle sammenhænge og forskelle, der beskrives i teksten, er testet statistisk signifikante på et signifikansniveau på minimum 95 %. Hermed kan vi med minimum 95 % sikkerhed sige, at der er tale om statistisk sikre sammenhænge og forskelle og ikke blot tilfældigheder. Fremhæves forskelle i teksten, som ikke er statistisk sikre, vil det blive kommenteret.

Antal besvarelser og svarprocent

I alt blev 11.997 erhvervsaktive medlemmer inviteret til undersøgelsen. Det viste sig, at 171 e-mailadresser var uvirksomme. Det reelle antal inviterede var således 11.826. 4.863 medlemmer, svarende til 41 procent, gennemførte undersøgelsen fuldt ud eller delvist. 40 procent svarede på alle spørgsmål, mens 1 procent afgav nogle svar. I alt svarede 4.552 medlemmer på et eller flere spørgsmål om overvågning.

Repræsentativitet og vægtning af data

Stikprøven er undersøgt for repræsentativitet på parametrene sektor, tillidshverv og alder. Repræsentativitetsanalysen viste, at Kost- og Servicesektoren og Pædagogisk Sektor er underrepræsenterede, mens Social- og Sundhedssektoren og Teknik- og Servicesektoren er overrepræsenterede. Analysen viste desuden, at unge under 30 år og medlemmer i alderen 30-39 år er underrepræsenterede, mens medlemmer i aldersgrupperne 50-59 år og 60 år og derover er overrepræsenterede. Stikprøven er repræsentativ på medlemmer i alderen 40-49 år. Medlemmer med tillidshverv (dvs. tillidsrepræsentanter, fællestillidsrepræsentanter og arbejdsmiljø-repræsentanter) er overrepræsenterede i stikprøven, mens medlemmer uden tillidshverv er underrepræsenterede.

Data er vægtet for sektor og alder.